

DZIENNIK BERLINSKI

Adres Redakcji i Administracji:
BERLIN W. 35 Potsdamerstr. 61
Telefon: 21 4246

Pocztowe Konto czekowe: Berlin NW. 7 nr. 4208

wychodzi codziennie
(prócz niedziel i świąt)

EKSPEDYCJA: „Naród”. Herne, Bahnhofstr. 76-78

Cena abonamentu na pocztę miesięcz. 2,21 rmk
Wysyłka pod opaską w Niemczech 2,75 mk. mca
Zamówienia u listonosza najpóźniej do
25-go każdego miesiąca
Obecnie obowiązuje cennik ogłoszeń nr. 4

Rok XLV

Sroda, dnia 18 stycznia 1939 r.

Nr. 14

Interwencje naszej naczelnej organizacji Związku Polaków w Niemczech

w sprawach wydalenia członków ludności polskiej w Rzeszy z ziem autochtonnych

Związek Polaków w Niemczech jako przedstawiciel ludności polskiej w Rzeszy interweniował u kompetentnych władz niemieckich — w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Rzeszy i Prus względnie u odnośnego prezydenta rejencji — w następujących wypadkach wydalenia członków ludności polskiej w Niemczech z ziem autochtonnych:

Sprawa Arki Bożka z Markowie

**Interwencja w sprawie odebrania
paszportu i karty granicznej**

Jak już donosiliśmy, dnia 19 grudnia 1938 r. odebrany został Arce Bożkowi z Markowie przez urząd tajnej policji (Gestapo) w Raciborzu paszport oraz karta graniczna.

Dnia 28 grudnia 1938 r. Związek Polaków w Niemczech interweniował w tej sprawie u ministra spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus. W interwencji swej nasza naczelna organizacja stawiała wniosek o „...poddanie sprawy tej rewizji”.

**Interwencja w sprawie wydalenia Arki Bożka
i ziem zamieszkałych przez Polaków**

Dnia 31 grudnia 1938 r. Arka Bożek otrzymał — jak już donosiliśmy — zarządzenie tajnej policji (Gestapo) w Opolu, wydające go ze Śląska i ziem zamieszkałych przez Polaków oraz ustanawiające zakaz wygłaszania przemówień na okres pół roku.

Dnia 19 stycznia 1939 r. Związek Polaków w Niemczech wystosował do ministra spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus interwencję z wnioskiem o „...poddanie sprawy tej rewizji” — gdyż Arka Bożek „...zaprzecza stawianym mu oskarżeniom, jakoby dopuścił się wystąpień antypaństwowych”.

„Zaznaczamy dalej — głosi interwen-

cja Związku Polaków — że Arka Bożek jest wiceprezesem Dzielnicy I (Śląsk) Związku Polaków w Niemczech... Według posiadanych dokumentów rodzina Bożków zamieszkuje na Śląsku od kilkuset lat. Arkadiusz Bożek sam jest rodowitym Ślązakiem. W Markowicach — w miejscowości jego urodzenia — posiada on gospodarstwo, na którym sam gospodarzy. Arka Bożek jest żonaty i ma 4 dzieci”.

Ze względu na krótki (4-tygodniowy) termin zarządzenia tajnej policji, Związek Polaków w Niemczech zwrócił się do ministra spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus z wnioskiem o jak najszybsze załatwienie sprawy.

Sprawa ks. prob. Melca z Starego Koźla

Dnia 15 grudnia 1938 r. ks. proboszcz Melc z Starego Koźla (pow. Kozielski na Śląsku Opolskim) otrzymał od tajnej policji (Gestapo) w Opolu nakaz opuszczenia Górnego Śląska do dnia 12 stycznia

1939 r. Równocześnie zakazano ks. prob. Melcowi osiedlenie się w terenach przygranicznych. O wydaleniu ks. proboszcza Melca informowaliśmy już w naszej gazecie.

Interwencja u prezydenta rejencji w Opolu

Dnia 28 grudnia 1938 r. Związek Polaków w Niemczech interweniował w sprawie wydalenia ks. prob. Melca u prezydenta rejencji w Opolu. Interwencja zwraca uwagę, iż „...przed wydaniem zarządzenia policyjnego ks. prob. Melc został zawieszony na rejencję w Opolu, gdzie mię-

dzy innymi zażądano od ks. prob. Melca przeprowadzenie zmian w dziedzinie nabożeństw polskich, na co ks. prob. Melc się nie zgodził”.

Związek Polaków w Niemczech stawiał wniosek o „...poddanie sprawy tej rewizji”.

Interwencja

u ministra spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus

W sprawie wydalenia ks. prob. Melca nie uwagę ministrowi spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus. Dnia 6 stycznia 1939

Związek Polaków w Niemczech wystosował do ministra interwencję, która głosi między innymi:

„Przed otrzymaniem zarządzenia policyjnego ks. prob. Melc został zawieszony do rejencji w Opolu. Tam zażądano od niego, m. in., by w katolickim kościele farnym w Starym Koźlu zaprowadził więcej nabożeństw w języku niemieckim, co byłoby tylko możliwe przez skasowanie znacznej części nabożeństw w języku polskim. Ks. prob. Melc na to żądanie się nie zgodził”.

W dalszym ciągu Związek Polaków w Niemczech zwraca się do ministra spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus z wnioskiem o „...poddanie zarządzeń władz przeciwko ks. prob. Melcowi rewizji”.

Ze względu na krótki termin Związek Polaków w Niemczech prosił o jak najszybsze załatwienie sprawy, zaznaczając, iż w tej samej sprawie zwrócił się już z interwencją do prezydenta rejencji w Opolu, jednakowoż nie otrzymał dotychczas odpowiedzi.

Sprawa Wacława Jankowskiego z Olsztyna

Jak już donosiliśmy, dnia 5 stycznia 1939 r. nadburmistrz, jako władza policyjna miasta Olsztyna, zakazał Wacławowi

Jankowskiemu (byłemu redaktorowi „Gazety Olsztyńskiej”) pobyt w rejencji olsztyńskiej.

Interwencja

u ministra spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus

Dnia 9 stycznia 1939 r. Związek Polaków w Niemczech interweniował u ministra spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus w sprawie wydalenia Wacława Jankowskiego z rejencji olsztyńskiej, stawiając wniosek o „...poddanie sprawy tej rewizji”.

Zaznaczamy — głosi interwencja — iż Wacław Jankowski już od marca 1923 zamieszkuje w Olsztynie, jest żonaty i posiada 4 dzieci w wieku od 1 do 11 lat.

Był on dawniej redaktorem naczelnym wychodzącej w Olsztynie „Gazety Olsztyńskiej”. Do dnia dzisiejszego jest zatrudniony w Polsko-Katolickim Towarzystwie Szkolnym „na Warmii”.

Ze względu na krótki termin zarządzenia policyjnego, nakazującego opuszczenie rejencji olsztyńskiej w przeciągu 8 dni, Związek Polaków w Niemczech zwrócił się do ministra z wnioskiem o jak najszybsze załatwienie sprawy.

Sprawa Reinholda Barcza ze Szczytna

Dnia 6 stycznia 1939 r. — o czym donosiliśmy już — otrzymał z landratury w Szczytnie nakaz opuszczenia w przeciągu

8 dni rejencji olsztyńskiej Reinhold Barcz ze Szczytna, redaktor „Głosu Ewangelijnego”.

Interwencja

u ministra spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus

Dnia 9 stycznia 1939 r. Związek Polaków w Niemczech interweniował w sprawie wydalenia Reinholda Barcza u ministra spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus, zwracając się z wnioskiem o „...poddanie sprawy tej rewizji”.

Interwencja Związku Polaków w Niemczech głosi, iż Reinhold Barcz „...urodził się w Waplewie w Prusach Wschodnich, jest żonaty i zamieszkuje w

Szczytnie bez przerwy od roku 1911... W czasie wojny światowej służył 4 lata w wojsku niemieckim. Z zawodu jest krawcem a ponadto redaktorem „Głosu Ewangelijnego”, przeznaczanego dla ludności polskiej na Mazurach”.

Ze względu na krótki termin wydalenia, Związek Polaków w Niemczech stawiał u ministra wniosek o jak najszybsze załatwienie sprawy.

Sprawa Jańa Dopatki ze Szczytna

Donosiliśmy już, iż dnia 6 stycznia 1939 r. otrzymał z landratury w Szczytnie nakaz opuszczenia w przeciągu 8 dni re-

jencji olsztyńskiej Jan Dopatka ze Szczytna.

(Ciąg dalszy na 2-iej stronie)